

29 Januari 2018

Herman Höften lezing

Door Nelleke Vedelaar, voorzitter PvdA

Positief voorwaarts

Al meer dan 10 jaar.... En al weer anderhalf jaar...

Lieve Karen en Marja, lieve Yaike, zolang missen jullie je ouders en je opa en oma.

En met de foto van Herman achter mij, realiseer ik me: dat is jullie vader Karen en Marja, dat is jouw opa Yaike.

En Yaike, met jouw rol in de musical "Het verzet kraakt" liet je zien wie jouw oma Dinie was. Hoe mooi is het als we in de betekenisvolle voetsporen treden van de mensen die ons voorgingen. Hoe mooi is het, als ze van betekenis blijven door wat wij met hun nalatenschap doen. Positief voorwaarts en niet vergeten.

Het is Herman Höften, die ons vandaag, voor de tiende keer na zijn overlijden inspireert en samenbrengt. Welkom allemaal, en heel veel dank voor deze eervolle uitnodiging.

En ja Herman, daar sta ik dan. Als kersverse voorzitter van de PvdA. Grote namen zijn me voorgegaan: Job, Jet, Jeroen, Lodewijk, Felix, Gerdi, Agnes, Ahmed en Diederik. En dan nu, de eigenlijk nog ontzettend onbekende: Nelleke Vedelaar. Hoewel, onbekend.... Ik heb tijdens de kerstvakantie toch redelijk mijn best gedaan om in elke krant van Nederland genoemd te worden... Eerlijk gezegd, was ik wel toe aan een avondje Almelo. Doot ma gewoon, zou Herman zeggen.

Ik voerde campagne voor het voorzitterschap van de Partij van de Arbeid met de woorden: "breng het lokale weer terug in de politiek." Want daar sta ik voor, en dat is voor mij wat politiek is. Politiek gaat over:

- of voor jou of je ouders de zorg wel goed geregeld is
- of je fijn kunt wonen en je thuis bent in je eigen buurt
- of jij je talent kan inzetten in goed en zeker werk

Ik heb me de afgelopen acht jaar als lokale wethouder dag in dag uit ingezet voor de inwoners van Zwolle. Voor goede zorg. Voor fijn wonen en meer sociale woningbouw. Om de mensen waar ik voor verantwoordelijk was aan het werk te helpen en gezinnen in armoede weer wat ruimte te geven om gewoon een gezin te zijn.

Ik ben een dochter van een vader die naar de LTS ging en van een moeder die naar de huishoudschool ging. Studeren zat er voor hen niet in. In die tijd en binnen hun families was het volstrekt normaal dat je zo snel mogelijk aan het werk ging. Mijn moeder op haar vijftiende in het bejaardenhuis, mijn vader vanaf zijn zestiende bij de marine en later in de bouw.

Vijftien en zestien jaar waren ze. Toen ik zo oud was maakte ik me op voor mijn havo-examen. Daarna ging ik naar het HBO en dáárna naar de universiteit. Het waren mijn ouders die me al die tijd gestimuleerd hebben om te blijven leren. Om het beste uit mezelf te halen. Ik ben het bewijs. En velen, juist binnen de Partij van de Arbeid, met mij: van een dubbeltje kun je een kwartje worden.

Ik durf te beweren dat ik mij bevind tussen vele familieleden, vrienden en kennissen, die dat gevoel van wanhoop meemaken. Nichtjes met 0-urencontracten in de schoonmaakbranche.

Een flex-contract in de zorg. Een AOW waar maar net van rond te komen is. Vrienden die net teveel verdienen om een huis in de sociale sector te kunnen huren en te weinig voor de particuliere huur of een goedkope koopwoning. Ik ken burens in de schuldsanering. En mijn werk als wethouder, heb ik altijd gebaseerd op mijn gesprekken met al die diverse mensen.

Je zou zeggen dat ik redelijk weet wat er speelt. En toch, ik bewees mezelf nog niet zo lang gelden als elitaire troela. Ik was tot voor kort ambassadeur voor een stichting die zich inzet voor de creatieve ontwikkeling van mensen met een verstandelijke beperking. Deze mensen, ondersteund door de stichting, zetten elk jaar een prachtige show neer met dans, theater en muziek. De dag wordt afgesloten met een diner voor sponsors en een kunstveiling. Allemaal om geld in te zamelen voor dit goede doel. Normaal nodig ik daar vooral vermogende mensen voor uit. Voor datzelfde doel uiteraard. Maar dit jaar had ik ook een vriendin van mij meegenomen. Ik had haar meegevraagd omdat een van haar cliënten, waarvoor ze als ondersteuner aan het werk is, mee deed aan de grote show.

Tijdens het diner werden de te veilen kunstwerken getoond. Mijn vriendin werd op slag verliefd op een prachtig beeld van een vrouwelijk naakt. En ik dacht 'yes, die is voor mij. Daar ga ik op bieden, dan kan ik het haar cadeau doen.' Het bleek hét grote stuk van de avond te zijn. Bewaard voor de laatste veilingronde. En ik ging bieden. Maar de tafels om mij heen ook. Die dachten, die wethouder wil dat beeld wel héél graag. We zullen de prijs nog eens opdrijven. Toen ik bij een bedrag van 650 euro twijfelde of ik er nog een keer overheen zou gaan, fluisterde mijn vriendin in mijn oor: 'Nei, alsjeblieft, dat is bijna een maandinkomen voor mij...'

Als je niet elke dag opnieuw iemand op die manier in je oor laat fluisteren, verlies je de verbinding met de werkelijkheid van elke dag voor vele mensen. Hoe goed je bedoelingen ook zijn.

En laat het de stem van Herman zijn die ons vanavond toefluistert. Want als we ons door hem laten inspireren:

- Dan plaatsen we niet onszelf op de voorgrond, maar zijn we altijd geïnteresseerd in het welzijn van anderen...
- Dan is het onze levensopdracht om degenen die het minder goed hebben steun in de rug te geven...
- Dan zijn we volhardend en hebben we een lange adem en waarderen we elke kleine stap die we zetten tegen onrecht op de hoek van de straat...
- Dan zijn we strijdbaar en vechten we tegen onrecht en ongelijkheid...
- Dan blijven we optimistisch: met humor en heel veel samen lachen...

Nou dat kan op een tegeltje, kan zo met unanieme stemmen aangenomen worden op het volgende congres. Het was Herman zijn levensvisie, het verwoordt zijn doen en handelen, maar ook onze partij heeft een dergelijke visie opgesteld.

Van Waarde, een wetenschappelijk manifest, dat onze grote opdracht beschrijft voor goed werk, bestaanszekerheid, binding en verheffing. Het werd uitgewerkt in een resolutie van het partijbestuur en aangenomen door het congres.

Van Waarde bracht ons terug bij de kern van de Partij van de Arbeid. Weg van de markt, terug bij de mensen. Een partij die bestaanszekerheid garandeert voor iedereen. Een partij die zich inzet voor goed en zeker werk voor iedereen. Een partij die zich inzet voor gelijke kansen en persoonlijke ontwikkeling van een ieder. En een partij die verbindt. Groepen van mensen, buurten, wijken, hogen er lager opgeleiden, mensen met verschillende culturele achtergronden.

En er werd een extra opdracht geformuleerd voor alle vertegenwoordigers van de Partij van de Arbeid: zoek de mensen nog vaker op, democratiseer radicaal, organiseer de samenredzaamheid en wees verantwoordelijk: zeg nooit: 'daar ga ik niet over.'

"De simpele toets is onrechtvaardigheid: zie je het, bestrijd het. Met alles wat je in je hebt", aldus Van Waarde. En ik concludeer: zoals Herman het deed.

Dit is wat we zeiden, wat we schreven in 2013, het verkiezingsprogramma van vorig jaar nam Van Waarde als uitgangspunt. En het was het meest linkse programma sinds decennia.

Dus wat staat ons sindsdien te doen? Nog meer boeken en analyses lezen waarin de neergang van de PvdA beschreven staat? Dromen of terugkijken op de periodes die achter ons liggen? Welke analyse we ook maken: binnen de PvdA zijn we het nooit eens. Ik heb in de afgelopen maanden een poging gedaan om een deel van onze vervreemding te duiden, om keuzes in de tijd te kunnen plaatsen. Maar ook om hardop te zeggen: ja, ik zie waarom mensen niet meer op ons wilden stemmen.

Soms helpt het om te begrijpen waar we het verloren zijn. Maar beste mensen, er is maar één manier.

Vertrouwen win je terug, stap voor stap en met lange adem, door te laten zien wat we doen. We moeten het niet zeggen, we moeten het doen!

Met de simpele toets van onrechtvaardigheid. Zie je het, dan bestrijd je het. Met alles wat je in je hebt.

Zodat mensen zeker kunnen zijn van vast en goed werk en een fatsoenlijk salaris. Met sociale voorzieningen die je opvangen als je ziek wordt of arbeidsongeschikt. Waarbij je een fatsoenlijk pensioen opbouwt. En met een scholingsrecht voor iedere medewerker zodat een ieder kan investeren in zijn ontwikkeling en eigen toekomst.

Zodat mensen zeker kunnen zijn van een goede en betaalbare woning. In een fijne buurt waar je je thuis voelt. Daarvoor zijn vele extra woningen nodig. En als de markt ze niet bouwt, dan doen wij het. Samen met bewoners, huurders en kopers.

Zodat ouders zeker kunnen zijn van de beste leraar voor de klas van hun kinderen. Door extra geld te investeren zodat de werkdruk omlaag kan en het salaris omhoog. Zodat uit elk kind het beste naar voren kan worden gehaald. Met de persoonlijke aandacht die nodig is. Dat begint allemaal met een goede meester of juf.

Zodat mensen zeker kunnen zijn van de beste zorg in je eigen buurt. Voor ons geen managers, callcenters en hoofdkantoren meer, maar vakmensen zo dicht mogelijk bij de patiënt. De wijkverpleegkundige dus. Om de aandacht terug te brengen bij diegene die zorg nodig heeft.

Een PvdA die zich inzet voor bestaanszekerheid van iedereen.

En dat kan alleen als we een progressieve linkse actie partij zijn. Niet compromisloos. Wel uit naam van al die mensen en samen met hen.

En daarom ben ik trots op onze fractie in de Tweede Kamer en op al die fracties en PvdA-vertegenwoordigers in het land, die maar één belangrijk uitgangspunt hanteren. Het gaat niet om ons, het gaat om al die anderen. En onze politieke actie is alleen geloofwaardig en van waarde als we dat samen met mensen en bondgenoten doen.

Ik ben trots op Gijs van Dijk en de bezorgers die zich inzetten tégen de macht van Deliveroo die alle werknemers in een flexcontract wil zetten, om hun winsten te maximaliseren. Samen strijden zij voor een vast inkomen, het opbouwen van een pensioen, een verzekering bij arbeidsongeschiktheid en doorbetaling bij ziekte.

Ik ben trots op de PvdA, de SP en GroenLinks die samen kiezen voor mensen boven multinationals. En gezamenlijk strijden tegen het 'cadeau van de dividendbelasting' aan het grootkapitaal en tegen de verhoging van de btw. Samen presenteerden we een alternatief regeerakkoord waarin de lonen in het onderwijs, de zorg, het leger en bij de politie omhoog gaan. Waarin er fors meer geïnvesteerd wordt in de wijkverpleging. Waarin het mogelijk wordt om eerder te stoppen met werken voor mensen met zware beroepen en er niet bezuinigd wordt op mensen met een arbeidshandicap. Waarin het eigen risico in de zorg verdwijnt, kolencentrales gesloten worden en de gaswinning in Groningen fors omlaag gaat, net als de energierekening van huishoudens. En een rekening wordt neergelegd bij miljonairs en grote winstgevende bedrijven.

Ik ben trots op Lilianne Ploumen die zich met internationale bondgenoten inzet voor SheDecides om geld in te zamelen voor vrouwen in ontwikkelingslanden die beperkte toegang hebben tot abortus en seksuele voorlichting.

Ik ben trots op de Jonge Socialisten die zich met én de PvdA én Young en United van de FNV inzetten voor het jeugdminimumloon.

Ik ben trots op al die lokale PvdA'ers die zich met bewoners inzetten voor betaalbare en gezonden huizen, waarin de schimmel in huizen voor eens en altijd uitgebannen wordt. Ik ben trots op die lokale PvdA'ers die op vaak de duurste plekken in de stad kiezen voor extra sociale woningbouw. Zodat extra betaalbare huizen ook op plekken komen waar het fijn en divers samenwonen is.

En ik ben trots op al die lokale PvdA'ers die de talenten van mensen voorrang geven in het zoeken naar een baan, in plaats van verplichte tegenprestaties en strafmaatregelen.

Deze voorbeelden laten zien dat we drie belangrijke dingen te doen hebben.

1. Maak alles persoonlijk: ga in gesprek met mensen. Weet waar mensen van dromen, weet waar mensen wakker van liggen. Ervaar de werkdruk in de zorg door mee te lopen. Kijk mee in het huishoudboekje van een ZZP'er. En stel jezelf de vraag: wat als deze persoon ziek wordt, wie zorgt er dan voor het betalen van de vaste lasten? Kijk een moeder in de ogen als je haar de vraag stelt wat het voor haar betekent dat ze het schoolreisje van haar kind niet kan betalen. En laat het de stem zijn van deze mensen die jou beweegt tot politieke actie.
2. Verbind mensen en doe het samen: samen sta je sterk. Zoek daarom de mensen op die zich met jou in willen zetten. Betrek andere linkse partijen, de vakbonden, de milieubeweging. En boven alles, betrek bewoners, huurders, werknemers, patiënten. Laat je politieke actie niet over jou, maar over hen gaan.
3. Van waarde zijn: Stel je zelf elke dag de vraag: ben ik van waarde? Maak ook ons van Waarde project persoonlijk. De grens van waardevol en waardeloos is soms zo makkelijk te overschrijden. Stel jezelf de simpele vraag: werk ik hiermee mee aan een betere positie van al die mensen die ik heb gesproken?

En wat ons lokaal inspireert mag de leidraad worden voor wat we landelijk en in Europa doen. Voor en naast mensen gaan staan. Zien hoe het werkt en benoemen wat we nodig hebben. Om zo gezamenlijk een vuist te maken.

En, lieve mensen, als we ons steeds opnieuw laten inspireren door Herman:

- Dan staan we naast mensen voor wie we opkomen;
- Dan zijn we volhardend en vechten we tegen onrecht en ongelijkheid op de hoek van de straat;
- Met geloof in mensen en een betere toekomst;

Positief voorwaarts en niet vergeten.

Dank u wel.